

Uoči župskih skupština

Prvo ovogodišnje delo, izbor društvenih uprava, manje više dovršili smo. Uvereni, da se postupalo u duhu i smislu okružnice i poruke Saveznog starešinstva, možemo kazati da je taj posao odvaljen relativno dobro. No sad nas čeka drugi, mnogo važniji posao, a to su župske skupštine, odnosno izbori župskih starešinstva. I ta zgoda sili nas, da se laćamo pera, da prozorimo, odnosno napišemo koju o važnosti ovih izbora.

Nema Sokola, koji ne bi bio na čistu s time, da je malo organizacija, koje bi u svome unutarnjem organizacijom ustrojstvu bile tako potpune, kako je to sokolska organizacija. Ta gotovo nigde nije zbrinuto za jedinstveno delo u tolikoj meri, kako je to u Sokolstvu, jer je u njemu svakom organu, počam od običnog društvenog funkcionara do starešinstva Saveza tačno određen delokrug rada. U kolu tih funkcionara s obzirom na našu unutarnju vrednost i važnost, jednu od najzamašitijih zadaća imaju župski funkcionari, jer župa to je veriga između društava i Saveza, a njeni funkcionari eksekutivni organi Saveza u sprovađanju širenja sokolske misli, svestranog vaspitavanja članstva u duševnom i telesnom pogledu, te kontrolni organi u organizacijom pogledu. Dakle jednom reči: župski funkcionari po naravi naše organizacije imaju biti braća svesna svoje teške dužnosti, a dostojna našeg poverenja. Pa ipak tome nije uvek tako! Baš kod nas u tom se pogledu greši i to radi pomanjkanja razumevanja sokolskih potreba i premalog interesovanja za sokolski napredak.

Zato nije na odmet da se upozori na one zle pojave, koje se poput crvene niti povlače našom organizacijom od godine u godinu.

Jedna od najgorih pojava jest ta, da se na našim župskim skupštinama u starešinstva župa biraju oni, koji su lično simpatični ili obavezani ovom ili onom, bez obzira na to, da li je dotičnik ne samo sposoban, već i voljan da vrši naloženu mu dužnost. Zato se i dešava da kratko vreme iza skupštine ovakova starešinstva spanu u broju članova, dok posve ne zahire. Redovno se onda javljaju izgovori: nemam vremena, moram raditi svoj posao i t. d. To ne valja! Pravi Soko za postignuće skupnih ciljeva žrtvuje i vreme i sredstva. Svuda u životu uspeh je to veći, što su veće žrtve, a ono, na što smo se obvezali, to moramo izvršiti.

Zato kod izbora u starešinstva župa treba polagati najveću važnost na ovu okolnost. Neka se ne ide samo za ličnostima, jer kod toga trpi sokolska stvar. A da li je to zdravo? Donaša li to koristi? Istiniti odgovor može samo glasiti: Nikako i nikada! Ne za osobe, nego za stvar! O tome se radi u prvom redu. Sokolstvo voli da mu se kaže, da je ono cvet naroda. Pa zar zato, jer je naš narod rascepan u tolike partije i frakcije,

i ovaj cvet mora izgledati jednako? Ne, naprotiv! Baš zato, jer ono hoće da bude cvet naroda, treba da narodu pokaže put kojim mu je krenuti.

Uvek smo naglašavali da politika ne spada u Sokolstvo. I ne spada! No ne samo ona dnevna partijska politika, nego i ona druga, koja je jednako opasna, a to je ono naše osobno strančarstvo. Zato na oprez, koji je tim potrebniji, jer se radi o župama. Dobro promozgajmo kome ćemo poveriti vodstvo župa. Šta nam koristi ako si n. pr. izaberemo braću, za koju znademo da su dobri Sokoli, ali da nisu nikakovi gospodari. Slušat ćemo i opet jadikovke Saveza, a cela stvar će trpiti od ne-discipline i nemara. Ili, koja nam korist od toga ako izaberemo braću koja nisu tako dobri Sokoli, da bi stalno pratili bar jedan sokolski list, a kamo li da bi znali, šta se događa u sokolskom svetu?

U tom pogledu treba postupati odlučno. — Mi moramo imati u župama sokolsko odgojenih ljudi. Danas ih imade lep broj u našem Sokolstvu. Kod samog pako izbora postupajmo posve demokratski. Ne gledajmo samo na onu osobu koju hoćemo birati, već pazimo, da li će ova osoba biti kadra da svojim radom koristi opštoj stvari!

Budemo li tako postupali onda ćemo u velike poboljšati odnose između Saveza i župa, kao i župa i društava. Onda ćemo odkloniti sve ono, što je pogrešno, a što danas pokazuje nerazumevanje organizacionog ustrojstva i njegovog značenja. Ta danas kod nekih župa vis à vis Saveza vladaju nazori, kao da su si ovo dve protivne institucije, od kojih prva traži od druge samo dužnosti i obaveze. Drugde opet vladaju ovakve prilike između društava i župe. A to je ono pogrešno shvatanje. Ta jedno se bez drugoga neda zamisliti, jer sve zajedno već po svojoj organizaciji sačinjava jednu nedeljivu celinu. Sumnja o tome je posve isključena. Razvoj naše čitave sokolske organizacije razvijao se odozdo spram gore, naime od društava do Saveza. Sada, kada je Savez ovde, smer se okrenuo. Danas čitavo delovanje, napredak i razvitak dolazi odozgo, naime od Saveza do župa, a preko njih u društva. Stvaranje je bilo odozdo, a obrana stečenog i usavršavanje postojećeg dolazi odozgo!

Ali to danas baš neka braća neće nikako razumeti, već drže da im je nepravom nametnuto ovo ili ono. I u tom slučaju onda dolazi do izražaja samovolja pojedinaca, koja imade za posledicu da ruši jedinstvo organizacije. Ko od toga trpi? I opet celina, jer naša sokolska organizacija sprovedena je tako, da se upotrebi pojedinca u korist svijui. A na koncu to je i očiti znak nediscipline kojeg imade nestati za uvek iz sokolskih redova. Najbolja prilika za iskoreniti ovo zlo pruža nam se evo sada na župskim skupštinama. Svako onaj tko znade da bi bilo čime smetao zajedničkom radu neka se sam ukloni. Smetati nema nitko pravo. No ako ovaki sami neće da uvide da su na smetnju, onda je dužnost onih drugih, većine, da oni to uvide. Ne može se kazati da ovake vodi koristoljublje, ali u nijednom slučaju ne sme, da se ispoljuje onaj drugi motiv, koji nije sokolski, a to je častoljublje.

No i u istraživanju radnika, postavljanju svakog na njegovo pravo mesto, moramo biti obazrivi. Uvek treba da se ide pravilnim putem, a ne na način koji nije sokolski. Ta ovakvim načinom ne ćemo nikada postići ono za čim idemo, naime da poboljšamo prilike. Redovno se upada u grešku da se pod udar prigovora meće baš one, koji rade. Kod ovih se onda traži dlaka u jajetu. Nitko nije nepogrešiv.

Samo radnik može pogrešiti. No ako smo Sokoli, onda greške ovakovog brata ne vešajmo o veliko zvono, već mu priskočimo u pomoć. Ta dužnost je svakoga, da drugoga popravlja, da ga svuda pomaže. Na taj će način svatko tko imađe pred očima Sokolstvo, a ne osobu, uvideti svoje greške. Ali i u prosuđivanju ovih grešaka treba da budemo pravedni. Fakat jest da nismo uvek kadri da pravilno prosuđujemo nečiji rad i da prozremo svrhu i nakanu koja vodi nekoga do potencirane sokolske aktivnosti. Kadkada se na ovakove rodi ljubomor, a znademo da je ljubomor slepa mržnja. U tom ljubomoru često se puta i najplemenitiji cilj proglašuje sebičnošću. Koliko smo braće na taj način izgubili iz naših redova. Naprosto smo ih izgurali, a to sve zato, jer smo spram takove braće bili neiskreni ili najblaže rečeno nismo nastojali da ih pobliže upoznamo. Da, u tome je naša velika pogreška, da redovno osuđujemo onu braću koju u radu vode najplemenitiji motivi, a mi takovu braću osuđujemo, jer ih sami ne razumemo.

U ovo sve se zamislimo. Neka ovi redci ne budu mrtva slova na papiru. Budimo si svesni toga da je Sokolstvo poput ljudskog tela u koga trup oseća ako je pojedino udo bolesno. Zato treba lečiti. Najbolji su pako lekovi: bratstvo, spoznaja, samozataja i disciplina.

Gradi ne ruši, pomaži ne odmaži, leči ne zanemaruje, pa ćemo se rešiti svih bolesti koje tište naše telo.

Dakle razlikujmo dobro. Jedno su Sokoli radnici koji nehotice greše po svom radu, a drugo su Sokoli, koji samo kritiziraju, a ne rade. Ove prve treba štediti, jer ih trebamo u interesu općenitosti, a one druge treba odgojiti, da budu kadri po svom radu dostići one prve.

U tom pogledu neka nam budu uзорom reči našeg Saveznog staroste brata Gangla. Evo što on sudi o sokolskim radnicima, kada reče: »Nikoga ne smemo uklanjati na stranu, jer svatko imađe da zauzme svoje mesto koje ga pripada po osobnim vrlinama. Takav imađe da ispunja mesto, vreme i dužnost koje mu je određeno, a kao takav potreban je za celinu, on je nenadomestiv. U našim redovima ne pitamo za položaj, ime i čast, već brat stoji uz brata, sestra uz sestru, kojima je Sokolstvo i narodnost isto poimanje, razvoj i napredak duševnih i telesnih sila ista dužnost! Nastojanja pojedinaca, da dosegnu onoga, koji stoji po njihovom mnenju u krepostima više od njega, daju njegovom radu pečat onog egoizma, koji je dopustiv, jer je baziran na zakonima duševnosti.«

Evo, ovo smo smatrali važnim, da dozovemo u pamet braći, koja će odlučivati na predstojećim župskim skupštinama.

Ponajpre poznavanje organizacije, a onda pravedno rasuđivanje o ličnostima. Ovo dvojje smo dužni baš kao Sokoli. Ta na koncu svi smo jedno, svi smo članovi jednoga naroda. Šta je dobra za Sokolstvo jednako je vredno, da li je izraslo na mome ili tvome polju. Jedno i drugo određeno je istome cilju. Cilj nam je pako da ojačamo naše Sokolstvo, a u prvom redu našu vrhovnu instituciju Savez. Ne u župi, već u Savezu počiva celokupnost. Župa je tek jedan deo ove celine, pa se zato ona kao takova imađe podrediti toj celini i upravljati i raditi prama uputama vrhovnog vodstva. Da pako taj rad bude sprovadan onako kako to traži interes celine i probit naše ideje, to vodstvo župa imađe počivati na ličnostima, koje će hteti i umeti!

Ante Brozović.

IZ STAREŠINSTVA JSS

Sokolstvo i politika.

Povodom oblasnih izbora, koji su se u celoj državi obdržavali 23. januara, izdalo je starešinstvo JSS proglas u kojem je doslovno spomenulo: »U sadanjoj izbornoj borbi ponovno se dešavaju slučajevi, da se unaša Sokolstvo u politiku i ako smo već opetovano puta ozbiljno i bratski upozorili celokupnu našu javnost i celokupno naše članstvo, da tako ne rade, jer ovakovi nepromišljeni postupci nanašaju štetu na sve strane.

Zato smo prisiljeni da i danas upozorimo na svoju izjavu od 25. maja 1926., koju je tada donela naša dnevna štampa i koja bazira na zaključcima II. sokolskog sabora u Zagrebu dne 18. avgusta 1924. (»Organizacija« str. 6—8), na zaključku odborske sednice JSS od 7. septembra 1925. u Zagrebu i konačno temelji se na rečima zavere, koju mora svaki član i svaka članica položiti dne 1. decembra u godini.

Ovi zaključci, koji su sasvim shvatljivo bez izuzetka strogo obavezatni za celokupno članstvo, tako su jasni, da isključuju svaku zlorabu Sokolstva u stranačko-političke svrhe.

Tko se ogreši o ove zaključke, neka nosi posledice, koje određuju pravila i odredbe naše organizacije.

Isti proglas važi za sve slične prilike u budućnosti.

Starešinstvo JSS.

XLI. sednica starešinstva JSS 10. januara 1927

Prisutni: starosta Gangl, Franke, Fux, Gregorin, Jeras, Kajzelj, Kandare, Ludvik, Murnik, Poženel, Švajgar, Zelenko. Ispričani: Čobal, Košir, Marolt, Turk. — Brat starosta seća se nasilne smrti preminulog brata Valentina Žica, člana splitskog sokolskog društva i smrti brata Slavka Finića u Virovitici. U počast njihovog spomena prisutni se dižu sa sedala i kliču: »Slava!« Društvima imaju se odaslati sažalnice. — Brat starešina izveštava potanko i pohvalno o glavnoj skupštini sokolskog društva u Jesenicama, kojoj je osobno prisustvovao. Prisustvovalo je 163 članova i članica. Izveštaj se prima odobrenjem do znanja. — Brat starosta moli sve referente da započnu s izrađivanjem izveštaja za glavnu skupštinu Saveza. Svi izveštaji imaju se predati starešinstvu do 1. februara o. g. — Gorénjska sokolska župa javlja da će svoju godišnju skupštinu obdržavati 2. februara o. g. Starešinstvo Saveza zastupati će brat dr. Fux. — Stvara se zaključak da po mogućnosti imaju delegati saveznog starešinstva sudelovati svima župskim skupštinama. — Brat dr. Košir pita da li će se njegovi članci »Anatomija i fiziologija čoveka« odštampati u posebnoj knjizi. Starešinstvo zaključuje da se imade štampati, a gospodarski odsek Saveza imade pribaviti ponudu i odrediti nakladu. — Načelnik br. dr. Murnik izveštava o pripravama za zagrebački župski prednjački tečaj za članice. Tečaj će se obdržavati od 13. do 27. februara uz podporu saveznog T. O. Izveštaj se odobrenjem uzima do znanja. — Konačno izveštava brat starosta, da je bila hitna potreba odgovoriti na notice raznih ljubljanskih listova, u kojima se govorilo o nepodpisivanju Spomenice Akademije znanosti i t. d. Odnosaj između Narodne Galerije

i ljubljanskog Sokola javno je objašnjen, šta je čitano u novinama, pa moli za naknadno odobrenje. Prima se. — Interno.

XLII. sednica starešinstva JSS 17. januarja 1927

Prisutni: starosta Gangl, Franke, Fux, Kajzelj, Kandare, Košir, Ludvik, Marolt, Murnik, Poženel, Račić, Švajgar. Ispričani: Čobal, Jeras, Turk, Zelenko. — Pre prelaza na dnevni red starosta se seća pokojne braće dra. Otokara Rybaža i starešine požeškog Sokola Mravka. Seća se i velikog učenjaka br. dra. Jovana Cvijića, predsednika srpske akademije nauka u Beogradu. U počast spomena svi prisutni ustaju i pridružuju se pokliku staroste: »Slava im!« — Porodici dra. Ribaža brzo javno je izražena sućut, a sokolskoj župi u Beogradu određeno, da beogradsko Sokolstvo imade sudelovati kod pogreba i da se na odar u ime Saveza položi venac. Savez će zastupati brat Paunković. — Društvu u Požegi brzojavno je izražena sućut, a bratu tamošnjem podstarešini određeno, da kod pogreba zastupa Savez. — Srpskoj akademiji nauka u Beogradu izrazit će se sućut pismeno. — Starosta mostarske župe brat Čedo Milić šalje starešinstvu Saveza pozdrave sa svog inspekcijonog putovanja po župi. Brat starešina u ime sviju zahvaljuje se na pažnji, a još više na pravom poimanju funkcije župskog starešine. — Tajnik brat dr. Fux izveštava, da je brat Baždarić, vodja sokolske župe u Chicagu poslao pozdrave i novogodišnju čestitku američkih Sokola saveznom starešinstvu. Na čestitci izreći će se zahvala, a kako župa imade svoj ovogodišnji slet, to će se brata Baždarića zamoliti za potanje upute o sletu, jer će Savez na ovom sletu biti zastupan. — Brat Marolt predlaže da se iz fonda za nezgode isplati sokolskom društvu Kreka Din 420 za naraštajku Kovačeviću i ljubljanskom Sokolu Din 340 za naraštajku Kocijančičevu. — Predsednik statističkog odseka br. Švajgar izveštava, da su statističke tiskalice za g. 1927. odaslane na sve župe. Velike statističke tiskalice imadu društva poslati župama najkasnije do 21. januara, a župe Savezu do 1. aprila o. g. Statistika za g. 1925. dovršena je i sada se izrađuje odgovarajuća tabela za dobu od g. 1920. — Interno.

Sokolski dan za 1926. god. Dosadnji doprinosi za Sokolski dan za god. 1926. jesu sledeći: 1. *Sok. župa Banjaluka:* Sok. društva Banjaluka Din 667, Drvar Din 731, Dvor Din 100, Hrv. Kostajnica Din 110.75, Prijedor Din 1923. — 2. *Sok. župa Beograd:* Sokolska društva Arandelovac Din 162.50, Beograd Matica i Beograd I zajedno Din 5000, Pančevo Din 219, Srem, Mitrovica Din 431, Šabac Din 128.50, Vrdnik Din 310, Zemun Din 500, Kovin Din 119.50. — 3. *Sok. župa Bjelovar:* Sok. društva Bjelovar Din 440.25, Hercegovac Din 200, Križevci Din 244, Virovitica Din 241. — 4. *Sok. župa Celje:* Sok. društva Celje Din 1000, Dol pri Hrastniku Din 50, Hrastnik Din 127, Laško Din 271.76, Radeče Din 147, Rogaška Slatina Din 331, Šmarje pri Jelšah Din 120, Sv. Pavel Din 300, Vojnik Din 50, Zagorje Din 468, Žalec Din 370. — 5. *Sok. župa Kragujevac:* Sok. društva Čačak Din 400, Čuprija Din 700, Jagodina Din 528.05, Kragujevac Din 1070. — 6. *Sok. župa Kranj:* Sok. društva Boh. Bistrica Din 142.25, Bled Din 256, Gorenja vas Din 52, Jesenice Din 913, Kranj Din 372.50, Radovljica Din 295.80, Železniki Din 77, Žiri Din 70. —

7. *Sok. župa Ljubljana*: Sok. društva Borovnica Din 83.50, Dol. Logatec Din 170, Gor. Logatec Din 312.50, Domžale Din 104, Ježica Din 60, Kočevje Din 154.10, LitijaŠmartno Din 232, Ljubljana Matica, Ljubljana I i Ljubljana II zajedno Din 2494, Loška dolina Din 119.50, Mengeš Din 86.50, Moravče Din 20, Moste Din 183, Planina Din 35.50, Polje Din 332.50, Preserje Din 50, Sodražica Din 300, Šiška Din 160, Štepanj vas Din 206.41, Unc̃Rakek Din 94, Vel. Lašče Din 53.35, Vič Din 100, Višnja gora Din 38.75, Vrhnika Din 180. — 8. *Sok. župa Maribor*: Sok. društva Dol. Lendava Din 156.50, Guštanj Din 121, Jarenina Din 93, Konjice Din 298, Križevci Din 30, Ljutomer Din 298, Marenberk Din 270, Maribor Din 487.30, Mežica Din 300, Murska Sobota Din 200, Muta Vuzenica Din 166, Prevalje Din 300, Ptuj Din 512.25, Radgona Din 173.65, Slovenjgradec Din 324, Središče Din 84, Studenci Din 105, Varaždin Din 235, Beltinci Din 80. — 9. *Sok. župa Mostar*: Sok. društva Aytovac Din 60, Blato Din 117.50, Čapljina Din 250, Dubrovnik Din 539.25, Hercegnovi Din 102.50, Gjenović Din 152.50, Konjic Din 63, Korčula Din 281, Kotor Din 315, Mostar Din 774.75, Nevesinje Din 110, Opuzen Din 255.50, Potomje Din 115, Stolac Din 72.25, Trebinje Din 91, TivatLastva Din 135. — 10. *Sok. župa Niš*: Još ništa. — 11. *Sok. župa Novi Sad*: Sok. društva Irig Din 163, Kisač Din 209.50, Mol Din 1018, Novi Sad Din 364.50, Petrovac Din 274, Pivnice Din 351, Senta Din 400, Stara Palanka Din 255, Stari Futog Din 297.50, Stari Vrbas Din 200, Subotica Din 735.50, Titel Din 150, Stara Kanjiža Din 530. — 12. *Sok. župa Novo mesto*: Sok. društva Črnomelj Din 200, Karlovac Din 851.60, Metlika Din 389, Mokronog Din 120, Semič Din 134.50, Toplice Din 112, Trebnje Din 200, Vinica Din 50. — 13. *Sok. župa Osijek*: Sok. društva Brod na Savi Din 1168, Dalj Din 162, Osijek Din 610, Požega Din 452.50, Valpovo Din 159.50, Vinkovci Din 134, Vukovar Din 405, Darda Din 100. — 14. *Sok. župa RijekaSušak*: Sok. društva Aleksandrovo Din 82.75, Bakar Din 42.50, CernikČavle Din 112.50, Gospić Din 282, Kastav Din 343.68, Krk Din 150, Nova Baška Din 199.50, Otočac Din 261.75, Rab Din 210, Selce Din 134. — 15. *Sok. župa Sarajevo*: Sok. društva Kakanj 495.50, Sjetlina Din 517.50, Visoko Din 200, Zenica Din 150. — 16. *Sok. župa Skoplje*: Sok. društva Đevdelija Din 50, Kočane Din 200, Novi Pazar Din 327, Strumica Din 150. — 17. *Sok. župa Split*: Sok. društva Kaštel Gomilica Din 150, Makarska Din 982.50, Omiš Din 320, Postira Din 70, Split Din 624, Supetar Din 174, Trögir Din 250. — 18. *Sok. župa Šibenik*: Sok. društva Betina Din 85, Knin Din 110, Murter Din 60, Nin Din 115.75, Novi grad Din 100, Preko Din 100, Stankovci Din 43, Šibenik Din 1233.25, Tijesno Din 125, Siverić Din 449.50. — 19. *Sok. župa Tuzla*: Sok. društva Brčko Din 200, Derventa Din 115, Kreka Din 890.25, Lukavac Din 419, Tuzla Din 316, Zvornik Din 508. — 20. *Sok. župa Užice*: Sok. društva Užice Din 350, Višegrad Din 205. — 21. *Sok. župa Vel. Bečkerek*: Sok. društvo Vel. Kikinda Din 480. — 22. *Sok. župa Zagreb*: Sok. društva Brežice Din 204.20, Krško Din 200, Kutina Din 200, Pakrac Din 197, Zagreb I Din 504.50. — 23. *Sok. župa Zaječar*: Još ništa. — Pretežna većina ovih društava nije poslala izvještaja o priredbi i obračuna sa priložima. Do danas smo primili doprinose od 179 društava. Gde su ostala društva?!

*

SOKOLSKA ŠTAMPA

Spomenica I. Jugoslovenskog Svesokolskog Sleta u Ljubljani god. 1922. Pod uredništvom saveznog staroste brata E. Gangla završeno je najveće i najlepše delo naše sokolske literature: Spomenica I. Jugoslovenskog Svesokolskog Sleta u Ljubljani god. 1922. Ovo sokolsko delo jest nešto jedinstvenog ne samo u našoj užoj sokolskoj literaturi, nego općenito u nizu izdanja naše lepe knjige, jer se ono odlikuje kako svojom sadržinom, tako i svojom opremom. Samo delo služi na čast ne samo našem Sokolstvu, već i našoj grafičkoj umetnosti, pa hvaleć jedno, ne možemo a da ne pohvalimo drugo, ljubljansku Učiteljsku tiskaru, koja je ovo delo tako lepo doterala i dovršila. Nema svrhe govoriti o sadržini same knjige, ta ona je izražena u samom naslovu. No naglasiti moramo da se odlikuje pravim sokolskim štivom, koje nam pruža prilike da se upoznamo sa onim divskim radom, velikom energijom i sokolskom požrtvovnošću, koja je bila uložena u naš I. Jugoslovenski Svesokolski Slet. Sama spomenica imade jedanaest svezaka, a ukrašena je sa stotinama slika, što sletskih snimaka, originalnih crteža, koloriranih priloga itd. Već samim time ona je dragocen deo naše istorije, kojeg svaki ispravan Soko mora poznavati, a upoznat će ga samo iz ove spomenice. No još i više, ova je spomenica najlepši ukras koji treba da se nađe na stolu svake patriotske kuće, jer je u njoj u reči i slici izražena prva najveća manifestacija našeg narodnog i državnog jedinstva. Zato je ona i dragocen prilog naše opće nacionalne istorije, prilog iz kojeg će generacije koje dolaze iza nas učiti se kako treba raditi za narod i kako je jedinstveni narod u zagrljaju sa ostalom slavenskom braćom pred licem svog vladalačkog doma veličao istorijsko delo ujedinjenja. Eto to su odlike spomenice. Pa zar da ju još posebice preporučamo? Ne! Ona se preporuča sama sobom, šta više kao da od sebe sama imperativno traži da ude u naše sokolske i patriotske domove, a da ne spominjemo naša sokolska društva i župe, od kojih ne smije biti niti jedne jedinice, a da ne bi bila posednikom spomenice. To traži sokolski ponos, naša svest i dužnost!

—ab.

IZ ŽUPA

VALENTIN ŽIC

*Pao je jedan i to jedan
od najboljih.*

Jugoslovensko Sokolstvo i opet je izgubilo jednog brata, jugoslovenski težak prijatelja, jugoslovenska ideja hrabrog borca.

Valentin Žic, divan Soko, sjajan organizator, neumorni radnik, ozbiljan i strogi patriota na ružan način je izgubio svoj mladi i junački život. Dok su drugi pili, veselili se i slavili Novu Godinu, Valentin je pošao u selo Kaštela kod Splita da održi jednom seljačkom društvu predavanje uz film. No došao je u zao čas. Iako su ga opominjali da se čuva, da u Kaštelama vrebaju na njegov život, on je bio neustrašiv. Valentin Žic, pravi junak, koji je za vreme svetskog rata u maloj običnoj

ribarskoj ladici sa Visa preplovio Jadran i pobjegao u Italiju, gde je odao austrijske planove, mislio je da nema toga čoveka na svetu, koji je kadar bosti nožem u leđa. A prsa o prsa nije se bojao nikoga. Ali da, našao se jedan jadnik, koji je baš iza ugla jedne kuće navalio i strelovitom brzinom rinuo bratu Valentinu pod rebra veliki nož. On je pao. Preneli su ga u Split u bolnicu, ali pomoć bijaše uzaludna, ledena smrt pružala je svoje košcate ruke za tako dragocenim životom. I sam osećajući da dolazi osudni čas, kod potpune svesti izdišuć govorio je: ...Ja sam ispunio svoju dužnost... učinio sam sve što sam mogao... nemojte zapustiti sela... ne zaboravite Istre... Sve za veliku Jugoslaviju!

I izdahnua je!

Mišlju na neoslobodenu braću, oduševljenjem za domovinu, napustio je ovaj svet!

Eto tako je umro jedan naš redki brat, Soko dušom i telom.

Pokojni brat Valentin Žic bio je članom splitskog sokolskog društva, pa kao takav razvijao je osobiti rad na prosvetnom polju i marno sude-
lovao u radu splitske župe. Općenito bio je obljubljen i poštovan od sviju, pa je to dokazala najbolje njegova smrt, koja je ucvilila ne samo nas Sokole, već obavila tugom celokupno splitsko građanstvo. Videlo se to na sprovodu, koji se pretvorio u spontanu žalobnu manifestaciju čitavog Splita. Uz sva društva, korporacije, našlo se na pogrebu i sokolsko društvo. Kad je iz roditeljskog doma iznesen kovčeg obavijen u jugoslovensku trobojnicu, prosuzilo je svako oko, jer je osećalo onu veliku bol, koja se radala u njima nad pomišlju, da je u tom kovčegu položen divan i hrabar Soko, sada polomljenih krila. Nakon prvog oproštajnog govora gradom je krenula duga nepregledna žalobna povorka u kojoj je stupao sokolski naraštaj sa florom na rukama, Sokoli i Sokolice, dok je sokolska fanfara svirala žalobne koračnice. U povorci nošen je od Sokolice čitav niz venaca, a onda su sledili u crno zaviti sokolski barjaci, pred kojima je svirala sokolska glazba iz Dolnjeg Kaštela. Sam pako les nosili su kroz čitav grad, do groblja braća Sokoli, četnici i Orjunaši. Za lesom pako kraj ostalih stupalo je duboko potreseno celokupno starešinstvo splitske sokolske župe. Kod katedrale unesen je les u crkvu u kojoj je sokolski pevački zbor odpevać himnu pobede nad smrću: »Pokoj mu večni!«

Prve sene noćne tame počele se već povlačiti Sustepanom, kada je žalobna povorka stigla do groba. Tu je u ime Jugoslovenskog Sokolstva progovorio brat dr. Lavš, koji je u svome govoru ocrtao dubinu tuge Sokola nad nedomestivim gubitkom što smo ga pretrpili preranom smrću Sokola-mučenika brata Valentina. Podcrtao je jak karakter brata Žica, koji je bio čovek kristalnog značaja, svestan velikih sokolskih ideja, koje počivaju na sokolskom geslu: »Ni koristi, ni slave!« Dok su drugi plandovali, on je radio i realizirao svoje i naše ideale. Bio je čisti i nekompromisni Jugosloven i to ne od jučer, već iz doba od pre svetskog rata. I zato je jasno, da je za ideju Jugoslovenstva morao položiti svoj mladi život. Brat dr. Lavš završio je doslovno: »Snivaj mirno u svom grobu naš Valentine. Na utehu neka Ti bude, da ćemo poći mi, koji ostajemo iza Tebe, preko svega napred do konačne i potpune pobe-
bede, a do tada primi naš poslednji bratski i iskreni sokolski: Zdravo!«

Sokoli, Sokolice i ono silno mnoštvo jednoglasno su popratili ovaj govor sa trokratnim »Zdravo!« i tako se oprostili od svog Valentina. Barjaci se poklonili do crne zemlje. Ozbiljne, nepomične siluete sokolskih četa gubile se u tamnoj noći, a kroz mrak u večernji vazduh prodirali su akordi sokolskog zbora, koji je tugaljivo odmevao:

»Pokoј mu večni daruj Gospode,
i svetlost večna svetila Njemu.«

Pesma se sve tužnija, bolnija, spuštala do obale morske, da se onda raspline tamo daleko nad pučinom Jadrana, koji kao da šumom valovja svoga odgovara: »Slava Ti junače! Slava Ti Sokole!« Tuna.

VIKTOR MRAVAK

13. januara preminuo je u Slavonskoj Požezi brat Viktor Mravak, koji je bio osnivačem ovoga društva, njegovim prvim barjaktarom i 18-godišnji starosta. Pokojni brat bio je skroman radnik, ali zato tim agilniji, pa je stoga razumljivo da je njegova smrt razžalostila ne samo sokolsku porodicu, već i čitavo građanstvo. Najbolje je to dokazao njegov sprovod 15. januara. Toga dana se u sokolani skupilo celokupno članstvo, naraštaj i deca već u 2 sata posle podne, da održi komemoraciju u počast zaslužnog starešine. Komemorativni govor održao je brat Franjo Bauer direktor gimnazije i predsednik prosvetnog odbora društva. Njegov topli govor izazvao je dubok utisak. Osim Sokola iz Požege prisustvovali su sokolski delegati iz Osijeka i Djakova, koji su stigli na pogreb sa vencima, a pored njih gotovo svi oficiri požeškog garnizona. Iza komemoracije krenuli su Sokoli u dugoj povorci na čelu sa zastavama i fanfarom te brojnim vencima pred kapelicu Sv. Filipa i Jakoba, gde je pokojnik bio položen na odar uz sokolsku počasnu stražu. Sama pogrebna povorka krenula se u 3 sata nakon crkvenog obreda popraćenog sa pesmom »Naroda slavnog«, koju je otpievalo Hrvatsko pjev. društvo »Vijenac«. Les su izneli iz crkve u kola Sokoli i oficiri. U dugoj povorci koja se kretala požeškim ulicama bila su zastupljena gotovo sva društva i veliki broj građana, što najbolje pokazuje, koliki je ugled i poštovanje čestiti pokojnik uživao. Nad grobom se između sokolskih barjaka u ime Jugoslavenkog Sokolstva od pokojnika oprostio br. dr. Branko Mrvoš, zamenik starešine, istaknuvši snažnim rečima velike zasluge pokojnika i njegov značaj za Sokolstvo, a zatim je »Vijenac« otpevao nadgrobnicu »Oj zbogom«. Sokolstvo u pokojniku gubi jednog od najuzornijih i najstarijih Sokola. Neka mu je večna uspomena među Sokolima!

GLAVNE SKUPŠTINE

Sokolska župa Celje 20. februara u Celju; sokolska župa Novo mesto 20. februara u Novom mestu; sokolska župa Osijek 20. februara u Vukovaru; sokolska župa Šibenik 20. februara u Šibeniku; sokolska župa Tuzla 27. februara u Brčkom.

IZ LJUBLJANSKE ŽUPE

Godišnja skupština ljubljanskog Sokola (matice). U nedelju 9. januara u dvorani Narodnog Doma obdržavala se glavna skupština matičnog

sokolskog društva, ljubljanskog Sokola. Skupštinu je vodio društveni starosta brat Kajzelj, koji je pozdravio sve prisutne, a u prvom redu župskog starešinu brata Krejčija. Setio se deseterice preminulih članova i članica, a onda je ocrtao rad ljubljanskog Sokola prošle godine i velike njegove uspehe, naglasio naročito uspeh na praškom sletu, gde je odio naraštaja tog društva kod natecanja polučio drugo mesto. Seme, koje je zasadio brat Murnik palo je na plodno tlo i urodilo dobrim plodom. Za međunarodnu utakmicu u Lyonu ljubljanski Soko od osam vežbača postavio je petoricu, od kojih je brat Šumi izvojevao častan naziv svjetskog prvaka. To je najbolji dokaz da se u ljubljanskom Sokolu sistematski radi. Dalje je starešina naglasio da treba što više proširiti sokolsku štampu, a onda je sve, s obzirom na pokrajinski slet u Ljubljani, pozvao na ozbiljan i ustrajan rad. Nato je župski starosta pozdravio sve prisutne uz želju da društvo i u buduće ostane takovo i da sretno dovrši borbu za svoj vlastiti krov. Načelnik brat Vidmar dao je izveštaj o prednjačkom zboru, koji broji 19 članova. Naveo je čitav rad i sve društvene nastupe. Jednako je i načelnica dala povoljan izveštaj. Iz izveštaja prosvetnog odbora opet se vidi, da je on bio agilan. Priredio je tri vrlo uspele spomenvečere: O petgodišnjici smrti prvog saveznog starešine dra. Oražena, pa Prešernovo i Strosmajerovo veče, dok je najjača bila priredba ciklus predavanja dra. Murnika o sokolskoj ideji. Još su sledili izveštaji tajnika, blagajnika i gospodara, a onda se prešlo na izbore.

IZ BANATSKE ŽUPE — VELIKI BEČKEREK

Soko u Vršcu. Prosvetni rad u novembru i decembru. U ova dva zimska meseca nastavili smo svoj uobičajeni rad na prosvetivanju naroda u Vršcu i okolini. Dne 14. novembra održavali smo javno selo sa sviraњem, vežbanjem, predavanjem »Pobeda Sokolstva u Lyonu« brata Bogdana Spornjaka i pozorišnim komadom »Smeteni starci«. — Dne 27. novembra priredili smo javnu zabavu sa koncertom, vežbanjem, predavanjem brata Milivoja Čosića o Petru Petroviću Njegušu i šalom »Nemam vremena«. Brat načelnik izveo je vrlo uspehu hipnozu i sugestiju. — Dne 5. decembra napravili smo izlet u selo Uljmu, gde smo priredili zabavu sa pozorišnim komadom »Laža i paralaža«, a brat Tadić održao je predavanje »Sokolski utisci iz Čehoslovačke«. Na dan rođenja Nj. V. Kralja priredili smo vrlo uspehu akademiju u Jaši Tomiću (Modoš) pod vodstvom brata načelnika Vlačava Martineka i sestre načelnice Nevene Bogdanovićeve. Tom je prilikom održao brat Ante Tadić oduševljeni patriotski govor o Sokolstvu i značenju današnjeg dana. — Dne 22. decembra priredili smo pozorište i predavanje za vojsku. Odigrali smo im »Lažu i paralažu«, a brat Tadić im je govorio o »Značenju prisustvovanja vojske na praškom sletu«. — Dne 26. decembra priredili smo javno selo na kojemu je brat dr. Ilija Nikolajević održao predavanje »Štetni narodni običaji«, naraštajci i deca su vežbala, a brat Vasa Milošević izveo je duhoviti monolog »Sprema se na bal«. Pri svima ovim priredbama sudelovala je Vojna Muzička Škola sa svojim orkestrom. Redovito posle svake priredbe bila je priređena igranka i šaljiva pošta. Zdravo!

T.

IZ ŽUPE PETRA MRKONJIĆA — BANJA LUKA

Sokolsko društvo u Prijedoru održalo je svoju godišnju zabavu 8. januara o. g. Program zabave popunjen je biranim tačkama, koje su izvedene na opšte zadovoljstvo publike i prisutnih župskih delegata. Naročito su se istakla muška deca, žen. naraštaj i ženska deca, ali ni ostala odrasla braća i sestre nisu zaostajala za svojim mladim. Osobiti uspeh pozhneo je žen. naraštaj vežbom osvetlenim činjevim što je publika nagradila dugotrajnim pleskom i klicanjem. — Ovom priredbom je sokolsko društvo u Prijedoru ponovno pokazalo svoju veliku tehničku spremu i rad na fizičkom i moralnom vaspitanju prijedorske omladine. Ustraje li i dalje ovako, mi smo uvereni da će pod vodstvom svoga vrsnoga i vrednoga načelnika brata Miletića, postići još lepše rezultate.

P.

IZ ŽUPE ALEKSE ŠANTIĆA — MOSTAR

Razviće barjaka sokolskog društva na Korčuli. Nj. Vel. Kralj Aleksandar odlučio se da sokolskom društvu na Korčuli pokloni barjak. Društvo ponosno ovom pažnjom i obradovano kraljevskim darom odlučilo je na jednoj od svojih poslednjih sednica, da će ovaj barjak razviti najsvečanijim načinom uz sudelovanje mornarice i vojske i to dana 14. avgusta o. g., kada će se na Korčuli ujedno obdržavati i III. okružni slet korčulanskog okruga sokolske župe Alekse Šantića.

IZ ŽUPE DUŠANA SILNOG — BEOGRAD

Sprovod brata dra. O. Rybaša. Na dan 15. januara beogradsko Sokolstvo iskazalo je doličnu poštu pokojnom bratu i narodnom borcu dru. O. Rybašu. Uz ostale predstavnike nacionalnih i kulturnih udruženja te predstavnike vojnih i civilnih vlasti, Sokoli se okupiše pred odrom brata, gde se u ime JSS oprostio dirljivim govorom podstarešina Saveza br. Gjuro Paunković. Govornik je u svome govoru naročito podvukao, da je pokojnik pre i posle rata bio poznat kao agilan radnik na sokolskoj ideji. Osim toga položen je i venac sa trakama u državnim bojama u ime JSS.

Vežbe za naraštajski slet beogradske župe. TO beogradske sokolske župe izdao je u posebnoj knjižici obavezne zajedničke vežbe za slet naraštaja beogradske župe. I to: za muški naraštaj — propisne vežbe; za ženski naraštaj — vežbe činjevima; za mušku decu — vežbe palicama, a za žensku decu — vežbe obručima. Dodane su i skupinske proste vežbe za podmladak. No to su vežbe naraštaja župe Svetozara Miletića u Novom Sadu. Osim imenovanih vežbi izašle su vežbe i uputstva za utakmicu muškog i ženskog naraštaja.

Rad beogradskog Sokolstva. Vredno je da se čuje koju i o beogradskom Sokolstvu. Istina ne čuje se mnogo, jer je to rad unutar zidana, a ne pisanjem po novinama, no zato je on ipak obilan i donosi ploda. Za ovaj puta prikazat ćemo rad Sokola matice. U tom se društvu polaže velika pažnja na vežbu. Zato je i celokupno članstvo razdeleno u četiri grupe. Prvu sačinjavaju većinom daci i oni, koji mogu da dolaze na vežbu pre 7 uveče, drugu zantlije i trgovački pomoćnici, koji vežbaju od pola devet, treću grupu sačinjavaju Česi, kojih imade lep broj, pa im je odobreno radi slabog poznavanja jezika da privremeno zasebno vežbaju;

a onda kao četvrta grupa dolaze Rusi. Osim članova u radnim danima vežbaju i članice, kao i obe kategorije naraštaja i dece. Ruski naraštaj i deca vežbaju nedeljom pre podne i to delom u sokolani, delom u vežbaonici na Zvezdari. Upravni odbor nametnuo si golemu zadaću. Živim nastojanjem požrtvovnog brata Momira Korunovića odlučeno je da se što pre pristupi izgradnji sokolskog Doma i to na zemljištu kod Zvezdare, koje je opština pod izvesnom klauzulom, kao od prilike što je bilo sa Taborom u Ljubljani, poklonila društvu. Uprava doduše raspolaže sa imovinom od milijun i po dinara, ali kako se hoće nešto savršenog, to je odlučeno da se prikupe članovi osnivači Doma sa izvesnim ulozima. U tu svrhu već je odaslan apel na beogradske imućnike i odličnike. Društveni prednjački zbor radi redkom agilnošću. Mirne se duše može kazati, da je doista duša društva. Sada je rešio da se preko zime prirede grupna posela, naime da svaka grupa ima redosledom u nedelju po podne da priredi poselo sa igrankom. Do sada su priredile I. i II. grupa, a onda će članice, pa naraštaj, a naposletku deca. Oba posela odlično su uspela. Društvo se sprema da u februaru priredi svoju akademiju. Inače u redovima društva vlada velik interes za Sokolstvo. Dokazom je tome i proširenost sokolske štampe. Tako je do sada bilo 70 pretplatnika na »Sokolski Glasnik«, 75 na »Glasnik Dušana Silnoga«, 4 na zagrebački »Sokolski Vesnik«, 3 na somborsku »Sokolsku Misao«, 5 na »Sokolici«, 1 na »Sokol na Jadranu« i 1 na »Cvičitel«. Dakle jedno s drugim živ i agilan rad, koji će poći samo putem napredka, a nikako natrag. C.

IZ SPLITSKE SOKOLSKJE ŽUPE

U jeku smo rada, jer i ako nas od nameravanih priredbi deli još dosta vremena, svesni smo toga, da treba utrošiti što više sila, izrabiti što više vremena, da se postigne ono za čim teži naša želja i nakana. Da je pako ona velika i puna vere, pokazala je odborska sednica župe na kojoj je župsko starešinstvo iznelo kratak pregled svoga rada. Iz ovog izveštaja konstatirala se pojačana delatnost u svim područjima sokolskog rada. Najteža briga župe jeste da uredi svoja dugovanja Savezu. Odborska sednica u velike se bavila ovim pitanjem, pa je odlučila, da se društvima odobri isplaćivanje duga u 10 po sto mesečnim obrocima time, da se društvima, koja se ni ovome ne odazovu neće pružiti nikakova podpora pri javnim istupima. Inače u župi se radi posvuda. Tako se u Lijevnu osniva novo sokolsko društvo, koje već imade sav inventar, pa će mu početak biti tim laglji. Sokolsko društvo u Sućurcu odlučilo se da zida vlastiti Dom, koji će biti ne samo na ures mestu, nego i rasadište svega plemenitog i nacionalnog. Prvi koji je shvatio važnost ovog Doma i opet je bio g. Frane Petrinović, koji je poklonio hiljadu dinara. S.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE ZADAR-ŠIBENIK

I ako nismo brojčano jaki, a materijalno podkoženi, kako bi to bila naša želja i potreba, to ipak ne znači da šibenska župa ne razvija rad i energiju. Istina nije to ništa velebnog, pompozno, već je to onaj sitan organizacioni rad, koji se sprovada, da se ponajpre udare jaki i dobri temelji na kojima će se kasnije moći tim jače i sigurnije nadozidavati. Dakako da najveću agilnost pokazuje naša matica sokolsko društvo

u Šibeniku, ali zato ne znači da ostala društva miruju. Evo baš agilnošću uprave sokolskog društva u Drnišu, osnovan je novi društveni odsek u Tepljuh-Biočiću. Ovaj odsek imade sve preduvete lepog opstanka. Dalje zauzetnošću brata popa Jakova Mandića i brata učitelja Ležaića konstituisao se u Bribiru privremeni odbor od 17 lica za osnivanje sokolskog društva i podizanje sokolskog Doma. Bratsko opet društvo u Biogradu na moru otvorilo je svoj Dom, koji je darovao starešina brat Ivo Pelicarić. Kod otvorenja Doma bratu starcu-darovatelju kanule su suze od radosti, kad je evo bio u stanju da svoj sokolski ideal posvedoči darom. Rezultat dara je velik, jer se sada i staro i mlado upisuju u Soko. I tako redom. Dok su sva društva od reda divno proslavila naše nacionalne spomen slave, sokolsko društvo u Stankovcima opet je oživilo životom, izabрав novu upravu, koja imade sve preduvete da će poći putem agilnog rada i stvaranja.

T.

IZ SOKOLSKJE ŽUPE SVETOZARA MILETIĆA — NOVI SAD

Jedna nadopuna. U jugoslovenskom sokolskom kalendaru za god. 1927. je kod društva Subotica (Bačka) u »pregledu Sokolstva« mala greška. Rečeno je naime na tom mestu, da ima društvo tamburaški zbor. To je tačno, pošto ovaj zbor postoji već 2 godine. Osim tamburaša pak može društvo danas da se podiči i sa muzikom vojničkog uzora. Mnogo truda i materijalnih žrtava je društvo uložilo prošle godine u muziku, zato pak je i postiglo cilj. Za muzičare je društvo kupilo i odelu. 18 svirača pod vodstvom marljivog kapelnika brata Evgenija Radčenkova može sada svakog momenta da nastupi i javno. Muzika svira na sokolskim selima koja društvo priređuje svake nedelje sa različitim programima i predavanjima. Osim pomenuta dva zbora sprema se još i treći. Već uči 14 naraštajaca na male flaute (piccole), tako da će ovo društvo u proleće ili u letu 1927. po svoj prilici moći da istupi i sa trećom, t. j. dečijom muzikom.

IZ MARIBORSKE SOKOLSKJE ŽUPE

Sokolsko društvo u Vuzenici održalo je ovih dana svoju godišnju skupštinu kojoj je prisustvovalo preko 30 članova. Svi izveštaji funkcijonara bili su savjesno sastavljeni i pričaju o marljivom i svestranom radu sokolskog društva u Vuzenici. Društvo danas broji 62 člana i članice. Tekom godine priredilo se više lepих predavanja. Kako je tekom godine otišao brat načelnik, to je vodstvo vežbača preuzeo brat starešina i tako pružio krasan primer mlađoj braći. Fond za gradnju Doma iznosi Din 53.720. Kod izbora izabran je za starešinu brat dr. Pregl, a za načelnika brat Niko Polnar, za načelnicu sestra Geister Margita. Za članarinu određeno je godišnje 30 Din i mesečno po članu za gradnju Doma dobrovoljni prilog od Din 5.

Sokolsko društvo u Prevaljah jest jedno od agilnih društava uz našu državnu granicu. I ako broji 49 člana razvija svestran rad, što je pokazala i godišnja skupština. Iz blagajničkog izveštaja razabire se da je društvo imalo 13.414 dinara dohodaka i 6.813 izdataka. Načelnikova statistika opet govori, da društvo imade 15 vežbača, 7 vežbačica, 5 naraštajka i 16 muške te 18 ženske dece, koji svi redovito vežbaju.

Sokolsko društvo u Guštanju također ne zaostaje u radu za drugim društvima. Ono broji 65 člana, a imalo je prošle godine 32.765 Din dohodaka, a 31.383 izdataka, dok je vrednost društvenog inventara Din 31.870. Fond za gradnju Doma iznosi 15.640 Din. Sada je društvo dobilo i zemljište za gradnju Doma. Kako vežbanje, tako i prosvetni rad bio je obilat. Starešinom je izabran brat Ivo Turk, a načelnikom brat Albin Kolb.

IZ ŽUPE KRALJA PETRA SVAČIĆA — ZAGREB

Sokolsko društvo u Novoj Gradiški na svečan je način proslavilo sokolski praznik 1. decembar. Proslava je imala dvostruki karakter, jer je istoga dana u N. Gradiški otkriven na svečan način spomenik kralju Petru Velikom Oslobođiocu. Sokolsko je društvo spojilo proslavu svoga praznika sa proslavom otkrića spomenika. Naše društvo je prisustvovalo, po delegatima, kod samoga otkrića spomenika. Sa par reči položio je brat Retl — najvećem Sokolu — kralju Petru — venac u ime župe kralja Petra Svačića, a brat Dušan Novaković u ime našeg sokolskog društva. Na večer je priređena svečana Akademija. Na njoj je bio kraljev izaslanik general Nikolić i ostali brojni gosti. Može se reći, da je Akademija svakako uspela. Osobitom hvalom treba istaći marljiv rad oba naraštaja. Najpre je brat starešina Retl, u znaku proslave toga dana, progovorio par reči i pozdravio goste.

Zatim su izvedene po braći vežbe »Oslobođenja i ujedinjenja«. Iza njih su ženska i muška deca izvela proste vežbe od Jegera. Deca su pobrala svoje obligatno priznanje, jer publika nikad nije prestrog sudac kod dece — a to je i pravo. Naraštajka Nada Bogdanovićeva, sa poznatom svojom spremom, deklamirala je od Katalinić-Jeretova: Kralju Petru Vel. Oslobođiocu. Zatim su nastupile naraštajke i odvežbale 2 vežbe sa čunjevima, od sestre Bierove. Iza njih je muški naraštaj izveo uzorno Skupinske proste vežbe od Janković-Katića. Najposle su sledile vežbe članova na preči. Svakako uspeh ove akademije jedan je plus u životu sokolskog društva u N. Gradiški.

M.

IZ SLAVENSKOG SOKOLSTVA

ČEHOSLOVAČKO SOKOLSTVO

Otac načelnice ČOS brat dr. Jindřich Malý doživio je 85-godišnjicu života svoga. Bio je vežbačem u Malypetrovom gimnastičkom zavodu, a 60 godina je članom praškog Sokola. Odgojio je sedmero dece, od kojih su petorica sokolski radnici. Dr. Malý je oduševljen Soko, koji je svima silama radio na procvatu ideje. Prigodom VII. sleta bio je prodičem londonskog gradonačelnika, a preveo je na engleski informativnu brošuru brata dra. Scheinera o Sokolstvu.

Renata Tyršova Sokolstvu. Povodom poslednjih političkih događaja u Čehoslovačkoj, kada je zapretila pogibao, da bi ti događaji mogli naći odraza u sokolskim redovima, sestra Renata Tyršova upravila je pismo Sokolima u kojem im dozivlje u pamet prošlost, podsećajući ih na Tyršove principe, da Sokolstvo nema služiti partijskoj politici, već narodu. Sestra Tyršova apelira na prosvetne odbore da odgoje naraštaj

i članstvo tako, da ono bude karakterno, a otporno protiv svakog materijalizma.

Novi češki sokolski list. U nizu raznih edicija odlučila se ČOS da izdaje ilustrovano obiteljsko glasilo koje se zove »Jas«. List je tedniškom i vrlo dobro uredivan za sve potrebe porodice sa obiljem ilustracija iz sokolskog i javnog života. I tako čehoslovačko Sokolstvo sve više koncentriše i širi odgoj članstva posve u svoje ruke.

Čehoslovačko Sokolstvo i 10-godišnjica republike. ČOS započela je već sa pripravama za proslavu 10-godišnjice opstanka čehoslovačke republike. Ova se proslava kani provesti uz velike svečanosti i to u drugoj polovici god. 1928. U glavnom imala bi se obdržavati tri velika pokrajinska sleta, po svoj prilici u mesecu julu. Sletovi obdržavali bi se u Pragu, Brnu i Bratislavi. U samom Pragu još se kani prirediti veliku scenu: »Sokolstvo oslobođenoj domovini«.

T. G. Masaryk o zdravlju. Predsednik čehoslovačke republike navršit će meseca marta o. g. 77 godina. Poznato je, da je unatoč visoke starosti čil i zdrav i duševno potpuno svež. Povodom nekog intervjua izjavio je: Nemam namere da se hvalim, no smatram da je umerenost u jelu i pilu odlična higijenska metoda. Većina ljudi previše uživa. Čovečjem zdravlju potrebno je mnogo zraka i sunca. Neophodno je pako potrebna sokolska telovežba, fizički i duševan rad. Konačno treba odlučno verovati u svoj životni program, verovati u svoju zvezdu.

Jedno priznanje Sokolstvu. Universitet NewJersey College zamolio je ČOS da bi ona izaslala jednu spremnu prednjačicu, koja bi na ovoj universi predavala sokolski sistem s obzirom na telesno obrazovanje. Uz poznate pobede sa pohvalama na međunarodnim utakmicama i olimpijadama, ovo je također jedno veliko priznanje našem sistemu. Znak, da je on najbolji i najsavršeniji.

POLJAČKO SOKOLSTVO

60-godišnjica osnutka poljačkog Sokolstva. 27. marta ove godine navršava se 60 godina od osnutka prvog poljskog sokolskog društva u Lavovu, od kuda se poljačko Sokolstvo raširilo po svima krajevima gde Poljaci žive i to u bivšoj Austriji, Rusiji, Nemačkoj, Francuskoj i Americi. Kao i kod ostalih delova Slavenstva tako se i poljački Soko osnovao u doba slavenskog nacijsalnog buđenja. Poljačko Sokolstvo povodom svoga jubileja sprema više lokalnih proslava.

RUSKO SOKOLSTVO

Ruska sokolska biblioteka. Savez ruskog sokolstva u inostranstvu uvidio je da je od neophodne potrebe za jedinstvenu organizaciju celokupnog ruskog Sokolstva u inostranstvu, da se pokrene što jača propaganda izdavanjem zgodnih priručnih knjiga. U tu svrhu osnovala se u Pragu »Ruska sokolska matica«, koja je odmah započela radom i već izdala priručnu knjižicu: »Kak osnovatj gymnastičeskoje občestvo Ruskyj Sokol«. Osim toga pokrenut je i list »Ruski Sokol«. Ovaj način rada urodit će dobrim plodom, pa nema sumnje da će i porast ruskog Sokolstva biti mnogo jači po raznim ruskim emigrantskim kolonijama.

IZ INOSTRANIH TELOVEŽBENIH ORGANIZACIJA

Telovežba u SSSR. Gimnastička društva SSSR. osnivaju razne stručne organizacije. Početkom prošle godine bilo je u »fizičkim kulturama«, tako se nazivlju sovjetski gimnastički klubovi, začlanjeno preko 350.000 vežbača. U samoj Rusiji imade danas 2979 gimnastičkih društava. Ova kova društva postoje u industrijskim poduzećima, tvornicama, većim radionicama, a najviše ih imade u tako zvanim »crvenim kulturno-prosvetnim krožocima«. 89 od sto tih društava uzdržavaju radnici sami. Ostala financiraju industrijska poduzeća i sovjetska fizička kultura. Vežba se većinom leti, jer nemaju telovežbenih dvorana. U zimi se neguje isključivo zimski sport. Članstvo se sastoji: 56,8% radnici, 15% činovnici, ostalo su članovi radničkih porodica i daci. Vežbačica imade 359. Iz odnosne statistike još se dobiva jedan zanimiv podatak, naime, da se u Rusiji gaji telovežba poprečno do 23. godine života. Godine 1928. sprema se priredba velike spartikijade u Moskvi.

Plivanje i alkohol te nikotin. Švicarski profesor Huss pregledao je 114 natecatelja u plivanju. Rezultat tog njegovog pregleda bio je taj, da je konstatovao da su $\frac{2}{3}$ pobjednika apsolutni apstinenti. Pregledavanjem ostalih ustanovio je da se u plivanju od neapstinenata bolje plasiraju oni koji ne puše, pa je tim svojim opažanjima došao do rezultata da je nikotin za plivača škodljiviji od alkohola.

Telesni odgoj u Francuskoj. U Francuskoj je netom izrađena osnova zakonskog predloga o telesnom odgoju na učiteljskim školama. Po osnovi imadu da se organizuju naročiti tečajevi u vežbačkoj akademiji u Jonvillu, koje će pohađati učitelji i tako onde doterivati svoju pedagošku spremu i u tom pravcu.

ZAHVALA

Prigodom smrti neprežaljene mi supruge *Slavice* primio sam iz redova celokupnog Jugoslovenskog Sokolstva, kako od bratskog Saveza, tako župa i društava, pa i pojedine braće i sestara čitav niz sažalnica u kojima svi oni žale s menom nad teškim udarom koji me je snašao. U nemogućnosti da se svima posebice zahvalim, činim to ovim putem, sećajući se kod toga naročito bratskih župa i društava u Zagrebu i Osijeku. Zagrebačkom Sokolskom društvu I. posebna hvala, što je miloj pokojnici kao svojoj bivšoj prednjačici spremilo pogreb, okitilo les vencem i oprostiv se od nje ganutljivim rečima. Ne manja hvala bratskom društvu i župi u Osijeku, koji su zastupani po posebnoj delegaciji na pogrebu jednako okitili les vencem i oprostili se bratskim rečima sućuti i zajedničke boli. Svima hvala, koji su me se setili. U velikoj tuzi, koja me snašla, to mi je bilo velikom utehom, jer se ispoljila ona prava sokolska ljubav, bratstvo i sestrinstvo, koje se uvek tako divno očituje u momentima zajedničke boli i stradanja. Još jednom svima hvala i Zdravo!

U Osijeku, 15. januara 1927.

Fran Lhotsky,

načelnik sokolske župe Strossmayer u Osijeku.